

Mottaker
Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 2024/0290-2

Saksbehandler: Silje Westlye Fedje
Saksansvarlig: Karin Laastad

Dato: 16.08.2024

Høringsuttalelse - forslag til forskrift om renter på overtredelsesgebyr for brudd på konkurranseloven

1 Innledning

- (1) Konkurransetilsynet viser til høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet 31. mai 2024, der høringsnotat om forslag til ny forskrift om renter på overtredelsesgebyr for brudd på konkurranseloven ble sendt på høring. Høringsfristen er satt til 16. august 2024.
- (2) Konkurransetilsynet er gjennomgående positiv til forslaget til ny forskrift om renter på overtredelsesgebyr for brudd på konkurranseloven. I det følgende vil tilsynet knytte noen nærmere kommentarer til departementets forslag, samt redegjøre for Konkurransetilsynets syn på de konkrete spørsmålene som departementet har bedt om høringsinstansenes innspill på.

2 Bakgrunn og begrunnelse

- (3) I høringsnotatet foreslår departementet en ny forskrift om beregning av renter på overtredelsesgebyr ilagt av Konkurransetilsynet etter konkurranseloven § 29 sjette ledd. Forskriften vil utfylle konkurranseloven § 29 femte ledd om foretakenes plikt til å betale renter.
- (4) I beskrivelsen av bakgrunnen for forslaget til ny forskrift viser departementet til at det er behov for å fastsette en gjensidig plikt til å betale renter på overtredelsesgebyr for foretakene og staten, for å bidra til likere rettigheter og plikter for staten og foretakene når det gjelder betaling av renter på overtredelsesgebyr. Videre viser departementet til at forslaget vil kunne gi foretakene et ytterligere insentiv til å betale overtredelsesgebyr innen forfall, hvilket vil kunne bidra til mer effektive konkurranseregler. Departementet peker også på at forslaget vil gi likere konkurransevilkår for foretak som sanksjoneres av Konkurransetilsynet og Kommisjonen.

3 Konkurransetilsynets vurdering

- (5) Konkurransetilsynet er positiv til at det gis en forskrift som regulerer foretak og statens plikt til å betale renter ved innbetaling eller tilbakebetaling av overtredelsesgebyr for brudd på konkurranseloven, og finner langt på vei å kunne slutte seg til forskriften som er foreslått.
- (6) Som påpekt i høringsnotatet, har staten og foretak under gjeldende lovgivning ulike rettigheter og plikter når det gjelder betaling av renter på overtredelsesgebyr.

Konkurransetilsynets er enig i at dette er en skjevhet som bør rettes opp i, og er derfor positiv til at foretak gis tilsvarende hjemmel til å tilkjennes renter ved eventuell opphevelse eller reduksjon av allerede betalt overtredelsesgebyr. Dette vil etter tilsynets oppfatning gi en mer hensiktsmessig rettstilstand enn det som følger av dagens lovgivning.

- (7) I høringsnotatet fremheves det også at forslaget vil gi foretakene et ytterligere insentiv til å betale overtredelsesgebyr innen forfallsfristen, fordi kostnaden ved å selv ikke disponere midlene frem til en sak er endelig avgjort eller vedtaket er rettskraftig kan bli noe mindre som følge av at foretakene får renter ved tilbakebetaling av gebyret. Konkurransetilsynet er enig i at forskriften som er foreslått vil kunne gi foretakene slike insentiver, og at dette ytterligere insentivet til å betale overtredelsesgebyret innen forfall vil kunne bidra til mer effektive konkurranseregler.
- (8) Videre er Konkurransetilsynet positiv til at forslaget til ny forskrift medfører at de norske konkurransereglene harmoniseres med EU/EØS-reglene om beregning av renter på overtredelsesgebyr. Som påpekt i høringsnotatet følger det av EU/EØS-retten at foretak har rett til å tilkjennes renter ved tilbakebetaling av overtredelsesgebyr. Etter tilsynets syn er dette nasjonale avviket i et regelverk som i utgangspunktet er harmonisert uheldig, og det er derfor Konkurransetilsynets vurdering at også harmoniseringshensyn tilsier at det bør innføres en forskrift i tråd med departementets forslag i norsk rett.
- (9) I det følgende vil Konkurransetilsynet redegjøre nærmere for sitt syn på de spørsmålene departementet har bedt om høringsinstansenes syn på.

3.1 Tilbakebetaling ved oversittelse av forfallsdatoen

- (10) I høringsnotatet kapittel 5.2 ber departementet om høringsinstansenes innspill til om foretak eller sammenslutninger av foretak som innfrir hele eller deler av kravet etter forfallstidspunktet også skal motta renter ved tilbakebetaling av overtredelsesgebyr etter konkurranseloven.
- (11) Til dette vil Konkurransetilsynet bemerke at det etter tilsynets vurdering kan fremstå som urimelig at foretak som oversitter forfallsfristen gis rett til å tilkjennes renter. Dette tilsier at foretak eller sammenslutninger av foretak som innfrir hele eller deler av kravet etter forfallstidspunktet ikke bør tilkjennes renter ved tilbakebetaling av overtredelsesgebyr.
- (12) Konkurransetilsynet viser også til bestemmelsen i konkurranseloven § 29 femte ledd, som fastsetter at renteplikten for staten inntreder dersom foretaket ikke betaler overtredelsesgebyret innen forfallstidspunktet. Det er derfor tilsynets vurdering at også harmoniseringshensyn taler for en regel om at staten beholder rentegevinsten ved fristoversittelse.
- (13) Videre er det Konkurransetilsynets vurdering at en regel som åpner for at foretak tilkjennes renter også ved forsinket betaling av overtredelsesgebyr kan medføre at foretakene gis insentiver til å betale gebyret på et senere tidspunkt, hvilket vil kunne svekke effektiv håndheving av konkurransereglene. Samlet sett mener derfor Konkurransetilsynet at foretak eller sammenslutninger av foretak som innfrir hele eller deler av kravet etter forfallstidspunktet ikke bør gis rett til å motta renter ved tilbakebetaling av overtredelsesgebyr.

3.2 Tilbakebetaling ved innfrielse av deler av overtredelsesgebyret

- (14) Departementet har i høringsnotatet punkt 5.3 bedt om innspill på om renteplikt ved tilbakebetaling kun bør gjelde dersom gebyret innfris fullt ut, eller om renteplikten også bør gjelde der kun deler av gebyret betales.
- (15) Konkurransetilsynet vil innledningsvis bemerke at hensynet til foretak som ønsker å innfri gebyret innen forfallsdatoen, men som ikke klarer det, etter gjeldende rett er ivaretatt ved at foretaket kan be tilsynet om fristutsettelse og betale innen den nye forfallsdatoen. Som påpekt i høringsnotatet, er spørsmålet om renteplikt i tilfeller hvor foretaket kun betaler en del av gebyret ikke regulert i gjeldende konkurranselov § 29.

- (16) Konkurransetilsynet vurderer i likhet med departementet at hensynene bak reglene om renteplikt gjør seg tilsvarende gjeldende dersom gebyret innfris delvis. For det tilfellet at det åpnes for at delvis innfrielse av overtredelsesgebyr kan finne sted, vurderer tilsynet det som hensiktsmessig at foretakene får rett til renter ved tilbakebetaling av den innfridde delen dersom overtredelsesgebyret oppheves eller reduseres. Det er tilsynets klare oppfatning at det bør være en forutsetning for renteplikt ved betaling av deler av gebyret at foretaket har bedt om og fått innvilget fristutsettelse fra tilsynet.

3.3 Motregning

- (17) Departementet ber i høringsnotatet punkt 5.4 om innspill på hvorvidt det bør fastsettes en bestemmelse om at staten, ved reduksjon i overtredelsesgebyrets størrelse, skal motregne beløpet som skal tilbakebetales med renter i det innfridde gebyret, og om også foretakene bør ha en tilsvarende mulighet.
- (18) Konkurransetilsynet er positiv til at det fastsettes en motregningsregel i forskriften, og er av den oppfatning at en slik kodifisering av gjeldende rett vil være oppklarende og kan effektivisere prosessen for oppgjør ved tilbakebetaling av overtredelsesgebyr som er ilagt for brudd på konkurranseloven. Samlet sett mener tilsynet at den foreslåtte regelen om motregning vil kunne effektivisere håndhevingen av konkurranseloven og forenkle tilbakebetalingen.

3.4 Rentesats ved tilbakebetaling av gebyr til foretaket

- (19) Konkurransetilsynet støtter departementets forslag i høringsnotatet kapittel 5.5 og er enig i at det bør presiseres i forskriften at den samme rentesatsen gjelder for beregning av renter til staten og foretaket.

3.5 Ikrafttredelse

- (20) I høringsnotatet kapittel 5.6 bes det til sist om innspill til hvorvidt ikrafttredelsesdato for forskriften skal settes til 1. januar 2023. Konkurransetilsynet er i likhet med departementet av den oppfatning at det fremstår hensiktsmessig å fastsette samme ikrafttredelsesdato for en forskrift om statens plikt til å betale renter, som for lovendringen som fastsatte renteplikt for foretakene. Det vises til begrunnelsen gitt i høringsnotatet kapittel 5.6 som tilsynet finner å kunne slutte seg til.
- (21) Det er etter dette Konkurransetilsynets vurdering at ikrafttredelsesdato for forskriften bør settes til 1. januar 2023.

Med hilsen

Karin Stakkestad Laastad
juridisk direktør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottaker

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

*Poststed*0032 OSLO
Norge*Kontakt/e-post*

postmottak@nfd.dep.no